

Redovisning av uppdrag om utveckling och förbättring av den statistik som verket publicerar avseende skolväsendet för vuxna

Dnr U2015/1495/S

Härmed redovisas uppdraget att redovisa hur den statistik som verket publicerar avseende skolväsendet för vuxna kan utvecklas och förbättras. Uppdraget är givet i Skolverkets regleringsbrev för 2015.

Anna Ekström

Generaldirektör

Tobias Engberg

Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Anna Ekström, Pia Enochsson, och Eva Durhán i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Sammanfattning

Som redovisning av uppdrag givet i regleringsbrevet för 2015 lämnar Skolverket förslag till utveckling och förbättring av publicerad statistik avseende skolväsendet för vuxna. Förslagen syftar till en utvecklad uppföljning av vuxenutbildningen utifrån de nationella styrdokumenterna samt förbättringar vad gäller definitioner av rapporterade uppgifter och statistikens publicering.

För både kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare läggs samordnat förslag om:

- Rapportering av avbrottsorsaker enligt följande:
  - Eleven har uteblivit i mer än tre veckor i följd utan att det berott på sjukdom eller beviljad ledighet (definitionen som finns i 7 kap. 1 § förordningen om vuxenutbildning).
  - Avstängning som en disciplinär åtgärd enligt 5 kap. 17-20 §§ skollagen
  - Avskiljande p.g.a. att eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg enligt 20 kap. 9 § skollagen respektive 22 kap. 16 §.
  - Eleven avbryter utbildningen på egen begäran.
- Rapportering av distans-/nätbaserat lärande
- Jämförelse av betyg på nationellt prov respektive slutprov och kursbetyg
För kommunal vuxenutbildning publiceras resultat på kursproven för första gången.
- Beskrivning av statistiken på kommunnivå
- Statistik för hemkommun
- Statistik om prövning

För kommunal vuxenutbildning lämnas dessutom förslag om:

- Förändrad definition av avbrott
- Uppföljning av elevernas studier inom skolformen under flera år, med beaktande av elevernas studier i gymnasieskolan och studier inom utbildning i svenska för invandrare
- Tillägg till årlig publicering vad gäller resultat på kurser och ämnen samt betyg på grundläggande nivå
- Översyn av tabeller på riksnivå samt statistik om deltagande i studier efter utbildningsnivå

För utbildning i svenska för invandrare lämnas dessutom förslag om:

- Uppföljning avseende elevernas övergångar till och samtidiga studier i andra skolformer
- Förbättrade uppgifter om typ av anordnare
- Utökad redovisning efter studieväg
- Tillägg i Jämförelsetal av uppgifter i kommunblad.

Förslagen i denna rapport utgör dels redan beslutade förändringar. För dessa redovisas tidplan för genomförande. Dels utgör de möjliga förändringar, presenterade utan inbördes prioritering. Planering kring dessa, med prioritering mellan de olika förslagen, kommer att ske i det fortsatta arbetet kring statistiken.

För särskild utbildning för vuxna lämnas inga förslag till utveckling eller förbättring p.g.a. osäkerheten kring möjligheten att samla in och sammanställa individuppgifter om eleverna. Skolverket anser att det är viktigt att också statistiken över denna skolform kan utvecklas, så att det blir möjligt att på ett bättre sätt än idag kunna utvärdera och följa upp den. Förutsättningen för utveckling av statistiken är ett klagörande gällande möjligheten att hantera individuppgifter om eleverna inom skolformen.

Statistiken om vuxenutbildningen kan kompletteras av undersökningen om attityder till vuxenutbildningen, uppgifter om etablering på arbetsmarknaden och särskilda uppföljningsstudier.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	2
Inledning	5
Bakgrund	6
Uppföljning av utbildningens övergripande mål	6
Statistikens kvalitet	8
Bakgrund till förslagen till utveckling och förbättring	8
Kommunal vuxenutbildning	10
Uppgifter i statistiken	10
Förslag till utveckling och förbättring av statistiken	12
Särskild utbildning för vuxna	19
Uppgifter i statistiken	19
Förklaring om frånvaro av förslag avseende skolformen	19
Utbildning i svenska för invandrare	21
Uppgifter i statistiken	21
Förslag till utveckling och förbättring av statistiken	23
Samordning av statistiken över skolformerna	28
Statistikens begränsningar och kompletterande uppföljning	29
Kompletterande uppföljning	30
Bilaga – Anordnare och skolenheter inom vuxenutbildningen	32
Anordnare och typ av anordnare	32
Skolenheter – exempel nationella prov	33

Inledning

Enligt regleringsbrevet för 2015 ska Skolverket

”redovisa hur den statistik som verket publicerar avseende skolväsendet för vuxna kan utvecklas och förbättras. Statens skolverk ska för uppdraget inhämta synpunkter från, och när så är relevant, samråda med Statistiska Centralbyrån. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 8 maj 2015.”

Skolverket är statistikansvarig myndighet enligt lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Enligt 26 kap. 24 § skollagen (2010:800) ska Skolverket på nationell nivå följa upp och utvärdera skolväsendet m.m. Statistiken ska därmed bidra till uppföljningen av utbildningen utifrån de övergripande målen för vuxenutbildningen och andra bestämmelser i skollagen och förordningar. Med *statistik* avses i denna rapport de uppgifter som publiceras årligen och baseras på uppgifter rapporterade av huvudmän för utbildning.¹

Förslagen till utveckling avser statistikens uppföljning av vuxenutbildningen utifrån de nationella styrdokumenterna. Förslagen till förbättring av statistiken syftar till förbättrad kvalitet genom förändrade definitioner av rapporterade uppgifter och förändrad publicering. I uppdraget redovisas alla förändringar i förhållande till publicerad statistik. För redan beslutade förändringar redovisas tidplan för genomförande. Övriga förslag som presenteras avser möjliga, ej beslutade förändringar och presenteras utan prioriteringsordning. Planering kring dessa, med prioritering mellan de olika förslagen, kommer att ske i det fortsatta arbetet kring statistiken.

De förslag som lämnas om den officiella statistiken kan finansieras med de extra medel som tilldelats för utveckling av statistiken. De kompletterande uppföljningsstudierna kräver däremot ytterligare anslagsmedel.

SCB har lämnat synpunkter på förslagen. Dessa synpunkter har gett underlag till utformningen av förslagen i rapporten.

Förslag redovisas för skolformerna kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Inga förslag lämnas för särskild utbildning för vuxna. Orsak till detta redovisas i särskilt avsnitt. Avslutningsvis diskuteras statistikens begränsningar och hur andra typer av uppföljning kan komplettera den. Samordning av statistiken för de två skolformerna kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare beskrivs. I bilaga beskrivs anordnare och skolenheter inom vuxenutbildningen.

---

¹ Av 1 § förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för huvudmännen inom skolväsendet m.m. följer att Skolverket får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas. Skolverket har föreskrivit om vilka uppgifter som ska lämnas till Skolverket i SKOLFS 2011:142 samt i SKOLFS 2000:157, båda med ändringsföreskrifter.

Bakgrund

Till grund för förslagen i denna rapport ligger en översyn av vilka möjligheter som finns att utveckla statistiken som uppföljning av utbildningen och att förbättra metoderna för framtagning och publicering av statistiken. Skolverkets egna bedömningar och synpunkter från statistikens användare har utgjort underlag².

I detta avsnitt relateras förslagen till två centrala perspektiv på statistiken, nämligen de övergripande målen för vuxenutbildningen och kvalitetskriterierna för officiell statistik. Detta görs i syfte att visa på de förbättringar förslagen innebär.

Uppföljning av utbildningens övergripande mål

De övergripande målen för vuxenutbildningen uttrycks i skollagens allmänna bestämmelser för skolformerna kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare³. I detta avsnitt diskuteras hur målen kan följas upp utifrån statistiken. I avsnittet om statistikens begränsningar och kompletterande uppföljning visas på andra sätt att följa upp målen.

Eleverna ska stödjas och stimuleras

För samtliga tre skolformer är målet att de som utbildningen vänder sig till ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. Detta mål rör undervisningens genomförande och följs inte upp med statistiken. Indirekt följs detta mål upp via studieresultaten.

Studieresultat

Eleverna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja sin personliga utveckling. Detta mål sammanfattas i denna rapport med begreppet mål om *studieresultat*.

Studieresultat följs upp som resultat under aktuellt år för kursdeltagare respektive deltagare på nationella prov. För kommunal vuxenutbildning följs dessutom utfärdade slutbetyg/gymnasieexamina under aktuellt år upp. För utbildning i svenska för invandrare finns en elevuppföljning som visar resultat under studier fram till slutet av tredje kalenderåret efter påbörjade studier. För särskild utbildning för vuxna saknas en uppföljning av studieresultat, p.g.a. oklarheten kring möjligheten att samla in uppgifter om elever inom skolformen (se s. 19).

---

² De viktigaste användarna av statistiken är representanter för regeringskansliet, utredare, statliga myndigheter, huvudmän och anordnare. Skolverket har fått kunskaper om användarnas syn på statistiken genom bl.a. enskilda möten, besvarande av förfrågningar och medverkan på konferenser.

³ 20 kap. 2 § (Kommunal vuxenutbildning), 21 kap. 2 § (Särskild utbildning för vuxna), 22 kap. 2 § (Utbildning i svenska för invandrare).

Som uppgift om resultat räknas betyg A-F och betygsunderlag saknas samt uppgift om kursens slutförande (kursdeltagaren slutför, avbryter eller fortsätter kurs).

Kursavbrotten är intressant att här ta upp särskilt. Ingen uppföljning av avbrott sker i aktuell statistik. Flera sätt att följa upp är tänkbara. Som uppföljning av utbildningen är det av intresse att följa upp i vilken grad avbrottet beror på kvaliteten i utbildningen. Denna typ av uppföljning baseras på enkäter eller telefonintervjuer riktade till eleverna. Information från sådan uppföljning kan inte på ett enkelt sätt sammanfattas med koder som kan rapporteras till statistiken. En särskild svårighet med uppföljning som baseras på återkontakt med eleverna är att det är svårt att få kontakt med f.d. elever och få dem att medverka⁴.

För kursavbrott som representerar ett avbrott i alla kurser är det av intresse att känna till vad som händer för eleven efter avbrottet, särskilt vad gäller studier inom andra skolformer samt sysselsättning/etablering på arbetsmarknaden. Sådan uppföljning kräver dock återkontakt med eleverna en tid efter studierna eller information från nationella register och är därför svår att förena med den årliga statistik som baseras på rapportering i nära anslutning till studierna. Denna typ av uppföljning görs dock av Skolverket i andra sammanhang, se avsnittet om statistikens brister och kompletterande uppföljning.

Istället föreslås i denna rapport två andra sätt att följa upp avbrott, dels som del av elevuppföljningen avseende studier inom kommunal vuxenutbildning (se s.13f.), dels genom en uppföljning av omständigheterna vid avbrottsfallet (föreslås för båda skolformerna, se s. 14f. respektive s. 25).

Individanpassning

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar – ett mål som i denna rapport sammanfattas med ordet *individanpassning*. Utbildningens individanpassning kan inte följas upp på samma direkta sätt som studieresultaten. Men uppgifter om undervisning på dagtid, kvällstid och med ej schemalagd undervisning/distans är relevanta för uppföljningen av utbildningens individanpassning. Uppgifter om studieresultat kan indirekt vara relevanta för en uppföljning av individanpassningen av utbildningen.

Prioritering av de med minst utbildning

För kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna finns bestämmelsen att de som har fått minst utbildning ska prioriteras. Uppgifter om elevens tidigare utbildning ger underlag för en uppföljning av prioriteringen av deltagarna efter utbildning. Uppgiften om elevens tidigare utbildning är dock inte på kursnivå, så för elever med gymnasial utbildning är det okänt vilka kurser från gymnasiet som eleven har bristande resultat i.

---

⁴ Erfarenheter kring återkontakter av elever finns från bl.a. kommunernas uppföljning av statsbidraget för yrkesvux.

Statistikens kvalitet

Statistiken över vuxenutbildningen ingår i Sveriges officiella statistik och ska därmed följa de krav på kvalitet som ställs på sådan statistik. Kriterierna för statistikens kvalitet anges i 3 a § lagen om officiell statistik:

”Den officiella statistiken ska utvecklas, framställas och spridas på grundval av enhetliga standarder och harmoniserade metoder. Följande kvalitetskriterier ska då tillämpas:

- 1. relevans: mått på i hur hög grad statistiken tillgodoser användarnas nuvarande och potentiella behov,*
- 2. noggrannhet: grad av överensstämmelse mellan skattningarna och de okända sanna värdena,*
- 3. aktualitet: perioden mellan den tidpunkt då de statistiska uppgifterna finns tillgängliga och den händelse eller företeelse som de beskriver,*
- 4. punktlighet: den tid som förflyter mellan det datum då den statistikansvariga myndigheten gör uppgifterna tillgängliga och det datum då de ska lämnas,*
- 5. tillgänglighet och tydlighet: hur användarna kan få tillgång till, använda och tolka uppgifter,*
- 6. jämförbarhet: mätning av effekten av skillnader i de statistiska begrepp, mätverktyg och mätförfaranden som använts, när statistik från olika geografiska områden eller sektorsområden eller från olika tidsperioder jämförs, samt*
- 7. samstämmighet: mått på i vilken utsträckning uppgifterna med tillförlitlighet kan kombineras på olika sätt och för olika ändamål.”*

Bakgrund till förslagen till utveckling och förbättring

Förslag till utveckling

Förslagen till utveckling syftar till att ge nya och förbättrade möjligheter till uppföljning av de övergripande målen. Förslag som i särskilt hög grad har sitt ursprung i behovet att följa upp de övergripande målen är de som avser elevuppföljning. Uttryckt i termer av kvalitetskriterierna syftar förslagen till utveckling till att öka statistikens relevans.

Förslag till förändrade definitioner av rapporterade uppgifter

För att göra det tydligt för uppgiftslämnarna vilka uppgifter de ska rapportera är det viktigt med definitioner som är lätta att förstå och tillämpa. Otydliga eller bristfälliga definitioner innebär ökad risk för skillnader i hur de tillämpas, något som i termer av kvalitetskriterierna leder till ökad risk för att uppgifter från olika uppgiftslämnare inte blir jämförbara och att statistikens noggrannhet minskar. Förslagen om förändrade definitioner av ej schemalagd undervisning/distan, typ av anordnare samt förändrad rapportering av kurser syftar till att minska kvalitetsbrister som kan antas leda till minskad jämförbarhet och noggrannhet i statistiken.

En annan typ av problem som rör definitionerna är skillnader mellan definitioner mellan olika skolformer och mellan Skolverkets statistik och annan statistik. Detta kan uttryckas som en brist enligt kriteriet samstämmighet. Förslaget till förändrad definition av avbrott inom kommunal vuxenutbildning är avsett att motverka en

sådan brist på samstämmighet.

Väl utformade definitioner i rapporteringen som ger en hög kvalitet vad gäller noggrannhet, jämförbarhet och samstämmighet är en förutsättning för att statistiken på ett bra sätt kan användas till uppföljning av de övergripande målen.

Förslag till förändrad publicering

Förslag i denna rapport som avser en förändrad publicering avser antingen ett utvidgat innehåll i publicerad statistik eller förbättringar i hur statistiken kommuniceras. De innebär förbättrad kvalitet utifrån kriteriet tillgänglighet och tydlighet. Indirekt leder detta till förbättrade möjligheter till uppföljning av de övergripande målen för utbildningen genom att användare, t.ex. huvudmän, får bättre tillgång till statistik som kan användas till egen uppföljning.

Kommunal vuxenutbildning

Statistiken avseende kommunal vuxenutbildning baseras på uppgifter som huvudmännen rapporterat om kursdeltagare, deltagare på nationella kursprov, elever som tagit ut slutbetyg/gymnasieexamen, personal och kostnader.

Uppgifterna avser all verksamhet inom kommunal vuxenutbildning med kommun eller landsting som huvudman oavsett anordnare. Uppgifterna om personal hos externa anordnare är ett undantag eftersom endast uppgift om personnummer och skolenhet rapporteras, vilket innebär en stor begränsning i tillgängliga uppgifter.

Statistiken samlas in och sammanställs av SCB. Skolverket är statistikansvarig myndighet, med undantag för statistiken om kostnader för utbildning med kommuner som huvudman. Statistiken publiceras i tabeller (riksnivå) samt i kommunblad och databasen Jämförelsetal (huvudmannanivå).

Uppgifter i statistiken

Uppgifterna som rapporterats om kursdeltagare sammanställs så att det blir möjligt att i statistiken redovisa deltagande i kurser och studieresultat på elevnivå. Sammanställningen innebär bl.a. att elever som studerat på både grundläggande och gymnasial nivå redovisas efter den nivå där de studerat mest. Från register hämtas uppgift om födelse-land, tidigare utbildning och hemkommun. För lärare hämtas uppgift om födelse-land, pedagogisk högskoleexamen och lärarlegitimation från register.

Kvaliteten i rapporterade uppgifter bedöms. I vissa fall visar denna bedömning att kvaliteten inte är tillräckligt hög för att aktuell uppgift ska ingå i statistiken. För 2013 har en sådan bedömning gjorts vad gäller uppgifter om finansiering via statsbidrag, uppgift om validering samt resultaten på nationella kursprov.

Följande uppgifter ingår i statistiken:

Elever, kursdeltagare, kursresultat, resultat på nationella kursprov

- Kön, ålder, elevens hemkommun, tidigare utbildning och födelse-land
- Kommun för skolenheten, typ av anordnare, kommunalförbund
- Deltagande i utbildning på grundläggande respektive gymnasial nivå och på vilka kurser
- Kursdeltagare med undervisning på dagtid, kvällstid, med ej schemalagd undervisning och som genomgått prövning
- Uppgifter om kursbetyg, avslutad kurs, kursavbrott, betyg på nationellt kursprov.

Uppgifter om slutbetyg/gymnasieexamina

- Kön, ålder, elevens hemkommun, tidigare utbildning och födelse-land
- Kommun för skolenheten (utfärdande kommun), kommunalförbund
- Kurser med uppgift om betyg, kursens poäng, kursen läst/prövad i gymna-siet/kommunal vuxenutbildning, lokal kurs
- Totalt antal poäng
- För gymnasieexamen: examenstyp (yrkesutbildning/högskoleförberedande utbildning), program.

Kostnader:

- Kostnader totalt och för: undervisning, lärverktyg, elevhälsa, lokalkostnader och övrigt.

Personal:

- Samtliga, tjänstgörande, helt tjänstlediga och tillsvidareanställda lärare efter undervisningsämne, kön, födelse-land och eventuell pedagogisk högskoleexa-men och lärarlegitimation.

Bearbetningar och kombinationer av uppgifter:

- Elever omräknat till heltidsstuderande
- Elever som läser i annan kommun än hemkommun
- Antal heltidsstuderande per lärare (heltidstjänster)
- Kostnad per heltidsstuderande för kommunal vuxenutbildning totalt respektive för grundläggande och gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning

Begränsningar i publiceringen av statistiken

- Riksnivå:
  - Resultat på nationella prov publiceras inte.
  - Uppgifter om prövning publiceras inte.
  - Begränsningar i redovisning efter bakgrundsuppgifter.
- Kommunnivå
  - Ett begränsat antal uppgifter publiceras. Begränsningar finns bl.a. när det gäller deltagande och resultat på kurser (ingen publicering).

Förslag till utveckling och förbättring av statistiken

Översikt

Här följer en förteckning av förslagen till utveckling och förbättring av statistiken om kommunal vuxenutbildning.

För redan beslutade uppdrag används följande koder:

R=förslaget ingår som del i redovisning av tidigare regeringsuppdrag

P=plan finns för genomförande

G=förändring genomförd – ännu inte påverkan på publicerad statistik

Övriga förslag utgör möjliga, ej beslutade förändringar, presenterade utan inbördes prioritering.

- Utveckling
  - Publicering av resultat på nationella kursprov (R, P)
  - Jämförelse av kursbetyg och betyg på nationellt kursprov (R, P)
  - Uppföljning av elevernas studier inom skolformen under flera år, med beaktande av elevernas studier i gymnasieskolan och studier inom utbildning i svenska för invandrare (elevuppföljning avseende studier).
  - Rapportering av avbrottsorsaker (P)
- Förbättring
  - Förändrade definitioner av rapporterade uppgifter:
    - Förändrad definition av ej schemalagd undervisning (P)
    - Förändrad rapportering av kurser (G)
    - Förändrad definition av avbrott (P)
  - Förändringar i publiceringen av statistiken:
    - Resultat på kurser och ämnen, riks- och kommunnivå (P)
    - Statistik för hemkommun
    - Statistik om prövning
    - Statistik på kommunnivå om deltagande i studier efter utbildningsnivå
    - Betyg på kurser på grundläggande nivå (P)
    - Översyn tabeller riksnivå (P)
    - Beskrivning av statistiken på kommunnivå

Publicering av resultat på kursprov

Resultat på kursprov i engelska, svenska, svenska som andraspråk och matematik på gymnasial nivå samlades in första gången avseende andra halvåret 2013, som del

av redovisningen av uppdrag i Skolverkets regleringsbrev för 2013⁵. Ingen redovisning gjordes dock av resultaten för 2013 då problem vid rapporteringen gjorde att många genomförda prov saknades i statistiken. Bedömningen är att problemen nu åtgärdats så att det är möjligt att publicera resultat. Publicering av resultat för 2014 sker i juni 2015. Den exakta utformningen av redovisningen är ännu inte fastställd.

Jämförelse av kursbetyg och provbetyg

I regleringsbrevet för 2013 fick Skolverket i uppdrag att göra en jämförelse mellan kursbetyg och betyg på nationellt kursprov på skolnivå. P.g.a. kvalitetsbristerna i uppgifterna för 2013 gjordes ingen jämförelse för det årets resultat. Avsikten är att göra en sådan jämförelse för 2014 års uppgifter under hösten 2015.

Tidigare har Skolverket meddelat att redovisning på skolenhetsnivå inte är möjlig. Detta besked lämnades vid en tidpunkt då begreppet skolenhet just skulle införas. Begreppet skolenhet är nu infört inom vuxenutbildningen. Men antalet provdeltagare per skolenhet är litet. Se bilaga till rapporten för en beskrivning av skolenheterna inom vuxenutbildningen.

För att det ska vara möjligt med meningsfulla statistiska jämförelser mellan de olika typerna av resultat krävs att ett tillräckligt stort antal elever genomfört prov och dessutom har ett kursbetyg. Förslaget är att valet av nivå för redovisningen ska göras utifrån sådana överväganden. Som visas i bilagan är antalet elever ofta litet på både skolenhets- och kommunnivå. Därför är förslaget att riksnivå ska vara den föredragna redovisningsnivån. Resultat kan på denna nivå redovisas för olika grupper som män och kvinnor och olika åldersgrupper. För kommun- och skolenhetsnivå kan redovisning eventuellt göras för kommunerna respektive enheterna med störst antal elever. När redovisningen görs kommer hänsyn att tas till att resultaten för en enskild kurs baseras på prov i flera olika versioner. En möjlighet är att resultaten presenteras med uppdelning på provversion.

Elevuppföljning avseende studier

All statistik över elever och kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning avser eleverna under aktuellt år. Studieresultat visas för varje kursdeltagare. Det finns ingen uppgift om studiernas resultat sett över flera år. Uppgift saknas även om elevernas studier i gymnasieskolan, om slutbetyg/gymnasieexamen och ämnen med icke godkänt betyg i slutbetyget/examen. För elever som invandrat som ungdomar eller vuxna saknas uppgift om tidigare eller samtidiga studier inom utbildning i svenska för invandrare.

Skolverket avser att ta fram en uppföljning av elevernas studier inom kommunal vuxenutbildning under flera år, med beaktande av elevernas resultat i gymnasiesko-

---

⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Statens skolverk U2012/7265/S, U2012/6996/SAM (delvis).

lan och studier inom utbildning i svenska för invandrare. Vilken form som är mest lämplig för publicering, liksom redovisningsnivåer och vilka redovisningsgrupper som används kommer att avgöras i arbetet med att ta fram denna uppföljning.

Den beskrivna uppföljningen skulle ge information om vad som kan antas ha fått eleverna att påbörja studier vilket skulle göra det möjligt att sätta elevernas resultat på enstaka kurser i ett större sammanhang. Det skulle t.ex. bli möjligt att se vilka kursavbrott som leder till studieavbrott (avbrott på alla elevens kurser) och vilka elever som återvänder till studier efter ett avbrott. Elevuppföljningen skulle därmed vara värdefull som uppföljning av det övergripande målet om studieresultat.

Då uppföljningen visar studier inom gymnasieskolan och eventuella studier i utbildning i svenska för invandrare skulle den också vara värdefull som uppföljning av vilken utbildning eleverna inom kommunal vuxenutbildning har. Den skulle alltså vara värdefull i uppföljningen av målet att de som fått minst utbildning ska prioriteras inom skolformen och av vilka som utnyttjar rätten till studier på grundläggande nivå.

För elever som har läst svensk gymnasieskola skulle uppföljningen visa vuxenutbildningens roll i relation till gymnasieskolan. Det skulle bli möjligt att visa vilka kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning som läser kurser som de tidigare läst i gymnasieskolan. Genom att sammanställa uppgifter om godkända kurser skulle det vara möjligt att visa inriktning på studierna för eleverna. Denna uppgift tillsammans med information om läst gymnasieprogram visar vilka elever som har ändrat inriktning på sina studier genom studier i kommunal vuxenutbildning.

Möjligheterna till den beskrivna elevuppföljningen begränsas i viss mån av tillgången på data. Möjligheten att hämta resultat från slutbetyg i gymnasieskolan finns t.ex. bara för gymnasieutbildning som är avslutad under ett visst antal år bakåt i tiden. Mer exakt vilka möjligheter till redovisning som finns kan avgöras när arbetet med att ta fram denna uppföljning påbörjats.

Rapportering av avbrottsorsaker

En rapportering av avbrottsorsak som tar fasta på situationen vid avbrottstillfället ska införas. Följande kategorier föreslås:

- Eleven har uteblivit i mer än tre veckor i följd utan att det berott på sjukdom eller beviljad ledighet (definitionen som finns i 7 kap. 1 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning).
- Avstängning som en disciplinär åtgärd enligt 5 kap. 17-20 §§ skollagen
- Avskiljande p.g.a. att eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg enligt 20 kap. 9 § skollagen.
- Eleven avbryter utbildningen på egen begäran.

Avsikten är att dessa orsaker ska rapporteras första gången för utbildning genomförd under första halvåret 2016. Införandet av denna rapportering kommer att föregås av en konsekvensutredning, där bl.a. uppgiftslämnarnas möjligheter att rapportera avbrottsorsakerna kommer att utredas.

Förändrad definition av ej schemalagd undervisning

Ej schemalagd undervisning rapporteras som ett av värdena i uppgift om tidpunkt där den exakta förklaringen i instruktionen till uppgiftslämnarna av använt kodvärde är ”3=Annat, ej schemalagd kurs”. Det finns alltså ingen definition av vad ej schemalagd undervisning innebär. En tolkning är dock att det som rapporterats som ej schemalagd undervisning dels varit undervisning som bedrivits på distans, dels undervisning som bedrivits i anordnarens lokal men där det inte funnits krav på närvaro för samtliga delar av utbildningen. Eventuellt har även arbetsplatsförlagt lärande ibland rapporterats med koden för ej schemalagd undervisning. Svårigheten att veta vad som rapporterats med koden innebär en bristande noggrannhet och samstämmighet i uppgifterna.

Avsikten är att istället för ej schemalagd undervisning samla in uppgift om distans-/nätbaserat lärande. Detta sätt att bedriva undervisning innebär särskilda förutsättningar för kursdeltagarnas studier. En exakt definition på vad som ska rapporteras som distans-/nätbaserat lärande kommer att tas fram under våren 2015. Avsikten är att den nya uppgiften ska begäras in från huvudmännen första gången för utbildning som bedrivs under första halvåret 2016.

Förändrad rapportering av kurser

För en viss andel av kursdeltagarna med avslutad kurs saknas uppgift om betyg. Det har varit särskilt vanligt för kurser på grundläggande nivå. I vissa fall beror det på att kursen har avslutats utan att det funnits underlag att sätta ett betyg. I sådana fall är rapporteringen korrekt. Men för andra kursdeltagare är kursen rapporterad som avslutad trots att den fortsätter in i nästa period. Sådana kurser redovisas i statistiken som avslutade och utan uppgift om betyg.

SCB och Skolverket har tillsammans arbetat med att åtgärda detta problem. Nya möjligheter att rapportera har skapats som innebär att kurser som tidigare rapporterats som avslutade nu i rapporteringen får uppgift om att de fortsätter in i nästa period. Andelen kurser som felaktigt redovisats som avslutade kommer därmed att minska. Då det inte finns några sammanställda uppgifter för 2014 är det för tidigt att avgöra hur stor effekten blir på publicerad statistik.

Förändrad definition av avbrott

I 7 kap. 1 § förordningen om vuxenutbildning definieras avbrott som att eleven uteblivit i mer än tre veckor i följd utan att det berott på sjukdom eller beviljad ledighet. Denna definition av avbrott har använts i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142) gällande uppgiftsinsamlingen och har därför varit gällande definition för uppgiftslämnarnas rapportering. Avbrott i studierna kan uppstå även

utan att villkoret om tre veckors uteblivande är uppfyllt, därför att eleven meddelar anordnaren om ett uppehåll i studierna eller därför att eleven inte längre får fortsätta att studera (se förslaget till rapportering av avbrottsorsaker ovan). Definitionen av avbrott i föreskriften gällande uppgiftsinsamlingen kommer att ändras för att inkludera dessa andra möjligheter till avbrott. Preliminärt kommer ändringen att träda i kraft under hösten 2015.

Statistik om studieresultat, riks- och kommunnivå

På riksnivå redovisas deltagande och resultat för kurserna med flest antal deltagare. På huvudmannanivå görs ingen redovisning av deltagande eller resultat. Vad gäller riksnivån finns en efterfrågan på statistik för flera kurser än bara de vanligaste. Vad gäller kommunnivå finns en efterfrågan på resultatstatistik som kan användas för kommunernas uppföljning av egen verksamhet samt jämförelser med andra kommuner. Det är därför önskvärt med en utökad redovisning av resultat på både riks- och kommunnivå.

Förslaget är att på riksnivå publicera uppgift om antal kursdeltagare och betyg A-F för samtliga kurser⁶. Avsikten är att göra detta under 2015 för kurser genomförda under 2014.

På kommunnivå är förslaget att under 2015 publicera antal kursdeltagare och betyg A-F på ämnesnivå. Fram t.o.m. 2012 publicerades resultat för tre utvalda kurser (Matematik A, Engelska A, Svenska A). Ny kurs- och betygsindelning har inneburit svårigheter att redovisa på kursnivå p.g.a. att antalet satta betyg per kurs och kommun är lågt. Det gäller därför att hitta en nivå med ett större antal värden per betygsvärde för att publicering per kommun ska bli möjlig. Ämne valdes därför att antalet satta betyg är betydligt fler än för kurser samtidigt som det finns en likhet mellan kurserna inom ämnet. Preliminärt kommer ämnena svenska, engelska och matematik att väljas. Slutligt val av ämnen görs då uppgifter för 2014 finns tillgängliga.

På sikt är avsikten att utöka publiceringen av studieresultat på kommunnivå så att den omfattar antalet deltagare och betyg A-F på samtliga kurser⁷. En sådan utökning av statistiken kräver dock en ny teknisk lösning för hanteringen av den s.k. sekretessprickningen, d.v.s. ersättning av verkliga värden med prickar för att minska risken för röjande av uppgifter om enskilda individer.

Statistik för hemkommun

I nuvarande publicering för kommuner ingår vissa uppgifter om hemkommunen. Det finns t.ex. uppgift om antal elever inom kommunal vuxenutbildning folkbokförda i kommunen och andel elever som studerar i annan kommuns utbildning.

---

⁶ Betyg med endast ett fåtal deltagare kommer eventuellt att redovisas samlat, som en grupp.

⁷ Betyg med endast ett fåtal deltagare kommer eventuellt att redovisas samlat, som en grupp.

För att följa upp en viss kommuns ansvar för vuxenutbildningen kan även andra uppgifter än de som nu publiceras vara intressanta. Det kan t.ex. handla om studie-resultat eller uppgift om vilka olika kommuner som en viss hemkommuns elever studerar i. Skolverket kommer att se över möjligheten att utveckla statistiken med utgångspunkt från hemkommun.

Statistik om prövning

Uppgift om prövning rapporteras av huvudmännen. Ingen statistik publiceras dock. Skolverket planerar att i en gemensam PM beskriva omfattningen av prövning inom skolformerna kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Uppgifter som är aktuella att redovisa för kommunal vuxenutbildning är fördelning på kurser och grupper som män och kvinnor samt olika åldersgrupper. Som en del i arbetet med denna PM kommer en bedömning göras av möjligheten att ta fram årlig statistik om prövning och av vilka uppgifter som i så fall ska ingå i en sådan publicering.

Statistik på kommunnivå om deltagande i studier efter utbildningsnivå

Skolverket kommer att se över möjligheten att utveckla redovisningen av deltagandet i studier inom kommunal vuxenutbildning för olika grupper bildade efter utbildningsnivå. Redovisningen kan avse både andelarna med olika utbildningsnivå i befolkningen som deltar i utbildning samt utbildningsnivån hos kursdeltagarna.

Publicering av betyg på kurser på grundläggande nivå

För kurser på grundläggande nivå publiceras inga uppgifter om betyg. Orsaken har varit att, som nämndes i ”Förändrad rapportering av kurser” ovan, en stor del av kursdeltagarna med ett rapporterat kursslut har saknat betyg. Detta skulle innebära att de avslutat kursen de läst på men att inget underlag finns för att sätta betyg, t.ex. p.g.a. låg närvaro. Det verkade osannolikt att detta skulle gälla en stor del av kursdeltagarna vilket skapade osäkerhet kring kvaliteten i betygsrapporteringen. Beslutet fattades därför att inte ta med betygen bland publicerade uppgifter om kurserna på grundläggande nivå.

Skolverket har vänt sig till uppgiftslämnarna för att få information om orsakerna till att kurser rapporteras med ett kursslut utan att kursdeltagaren har fått betyg. Dessa kontakter visade att kurser på grundläggande nivå ofta rapporterades som avslutade under den period som rapporteringen avsåg fastän de i själva verket fotsatte in i nästa period. På gymnasial nivå är kurserna betydligt kortare, så samma situation uppstår inte i samma utsträckning där. Utifrån denna information var det möjligt att göra bedömningen att det inte finns några särskilda problem med rapporteringen av betyg och därmed inte heller brister i kvaliteten som förhindrar att uppgifterna publiceras. Betyg för kurser på grundläggande nivå kommer därför att publiceras under 2015, avseende kurser som genomfördes under 2014.

Översyn av tabeller på riksnivå

En översyn av tabellerna med uppgifter på riksnivå om elever, kursdeltagare och studieresultat kommer att göras under 2015. Viktiga utgångspunkter för denna översyn:

- Kurser på gymnasial nivå kommer att redovisas efter indelningen i yrkeskurser och teoretiska kurser. Denna indelning av kurser används inte i de nu publicerade tabellerna men efterfrågas av användare. Uppgiften ger viktig information om inriktningen på den gymnasiala utbildningen.
- Indelningen efter kommunal och annan anordnare kommer att användas i större utsträckning än vad som är fallet i nu publicerade tabeller.
- Redovisningen efter bakgrundsinformation som kön, ålder, utbildningsbakgrund och födelseland kommer att ses över.
- Det ska bli en utökad redovisning av andelen elever för vilka betygsunderlag saknas, som komplement till redovisningen av andelen med betygen A-F.

Avsikten är att publicera förändrade tabeller under 2016.

Beskrivning av statistiken på kommunnivå

Statistiken på kommunnivå publiceras i en databas där användaren själv väljer vilken uppgift som ska visas. Valda uppgifter ingår därmed inte i ett sammanhang tillsammans med övriga uppgifter i statistiken. Detta innebär att det finns ett behov av en samlad beskrivning av de olika uppgifter som ingår i statistiken på kommunnivå. Eventuellt kan den utformas som ett kommunblad där publicerad statistik för kommunen ingår tillsammans med den beskrivande texten.

Särskild utbildning för vuxna

Statistiken om särskild utbildning för vuxna baseras på uppgifter som huvudmännen rapporterat om elever, personal och kostnader. Statistiken samlas in och sammanställs av SCB. Skolverket är statistikansvarig myndighet, med undantag för statistiken om kostnader för utbildning med kommuner som huvudman. Statistiken publiceras i tabeller (riksnivå) samt i kommunblad och databasen Jämförelsetal (huvudmannanivå).

Uppgifter i statistiken

Uppgifterna som rapporterats om eleverna sammanställs. Från register hämtas uppgift om födelse- och hemkommun. För lärare hämtas uppgift om födelse- och hemkommun, pedagogisk högskoleexamen och lärarlegitimation från register.

Elever

- Gruppstorlek
- Utbildningsnivå: grundsärskolenivå, gymnasiesärskolenivå, träningsskolenivå
- Elevtimmar per elev under mätveckan
- Kön, födelse- och hemkommun, skolenhetskommun

Kostnader:

- Kostnader totalt

Personal:

- Samtliga, tjänstgörande, helt tjänstlediga och tillsvidareanställda lärare efter undervisningsämne, kön, födelse- och hemkommun och eventuell pedagogisk högskoleexamen eller lärarlegitimation.

Förklaring om frånvaro av förslag avseende skolformen

Skolverket har i en hemställan till regeringen den 1 oktober 2007 bett att få en ändring i förordningen om den officiella statistiken, som skulle ge myndigheten rätt att inom ramen för den officiella statistiken hantera vissa känsliga uppgifter om elever.⁸ Detta gäller bland annat insamling av personuppgifter om elever inom särskild utbildning för vuxna. Utöver uppgifter om elever i denna skolform gäller det bl.a. elever i sarskolan och i sameskolan. Det beror på att skolformen vänder sig till vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada vilket innebär att individuppgifter relaterar till hälsa enligt personuppgiftslagstiftningen. Frågan bereds fortfarande och därför görs inga förändringar av de statistikuppgifter som redan samlas in till den nationella statistiken.

---

⁸ Hemställan kompletterades med "Anmodan att komplettera hemställan om ändring i förordningen om den officiella statistiken", Dnr U2010/3817/S, från 1 december 2010.

Skolverket anser att det är viktigt att också statistiken över denna skolform kan utvecklas. Det skulle göra det möjligt att på ett bättre sätt än idag kunna utvärdera och följa upp skolformen. Statistik som det är angeläget att ta fram är bl.a. betygsuppgifter samt uppgifter om etablering på arbetsmarknaden och studier inom andra skolformer för eleverna inom särskild utbildning för vuxna.

Det är därmed sammanfattningsvis av stor vikt att statistikförordningen ses över gällande möjligheten för Skolverket att hantera känsliga uppgifter om elever.

Utbildning i svenska för invandrare

Statistiken om utbildning i svenska för invandrare baseras på uppgifter som huvudmännen rapporterat om kursdeltagare, deltagare på nationella slutprov, personal och kostnader.

Uppgifterna avser all verksamhet inom skolväsendet med kommunal huvudman oavsett anordnare. I statistiken ingår också uppgifter om utbildning motsvarande utbildning i svenska för invandrare som bedrivs av folkhögskolor med betygsrätt.

Statistiken samlas in och sammanställs av SCB. Skolverket tar fram tabeller för publicering. Skolverket är statistikansvarig myndighet, med undantag för statistiken om kostnader för utbildning med kommuner som huvudman. Statistiken publiceras i tabeller (riksnivå) samt i kommunblad och databasen Jämförelsetal (kommunnivå).

Uppgifter i statistiken

Uppgifterna som rapporterats om kursdeltagare sammanställs så att det blir möjligt att i statistiken redovisa elever. Från register hämtas uppgift om födelseland, grund för bosättning och tidigare utbildning⁹. För lärare hämtas uppgift om födelseland, pedagogisk högskoleexamen och lärarlegitimation från register.

Kvaliteten i rapporterade uppgifter bedöms. I vissa fall visar denna bedömning att kvaliteten inte är tillräckligt hög för att aktuell uppgift ska ingå i statistiken. Detta gällde dock inga av uppgifterna avseende 2013.

Följande uppgifter ingår i statistiken:

Elever, kursdeltagare, kursresultat, resultat på nationella slutprov

- Kön, ålder, elevens hemkommun, tidigare utbildning, modersmål och födelseland
- Kommun för skolenheten, typ av anordnare, kommunalförbund
- Studier på olika studievägar och kurser
- Kursdeltagare som genomgått prövning
- Uppgifter om elevtimmar, avslutad kurs, kursavbrott, betyg på nationellt slutprov.

Kostnader:

- Kostnader totalt.

---

⁹ Uppgift om tidigare utbildning finns från SCB:s register över befolkningens utbildning och som rapporterad uppgift om år i utbildning.

Personal:

- Samtliga, tjänstgörande, helt tjänstlediga och tillsvidareanställda lärare efter undervisningsämne, kön, födelseland och eventuell pedagogisk högskoleexamen eller lärarlegitimation.

Bearbetningar och kombinationer av uppgifter:

- Elever omräknat till heltidsstuderande
- Antal heltidsstuderande per lärare (heltidstjänster)
- Kostnad per heltidsstuderande.

Begränsningar i publiceringen av statistiken

- Riksnivå:
  - Uppgifter om prövning publiceras inte.
  - Begränsningar i redovisning efter bakgrundsuppgifter
- Kommunnivå
  - Ett begränsat antal uppgifter publiceras. Begränsningar finns bl.a. när det gäller uppgifter om resultat.

Förslag till utveckling och förbättring av statistiken

Översikt

Här följer en förteckning av förslagen till utveckling och förbättring av statistiken om utbildning i svenska för invandrare.

R=förslaget ingår som del i redovisning av regeringsuppdrag

P=plan finns för genomförande

G=förändring genomförd – ännu inte påverkan på publicerad statistik

- Utveckling:
  - Ny variabel distans-/nätbaserat lärande (G)
  - Uppföljning avseende elevernas övergångar till och samtidiga studier i andra skolformer
  - Jämförelse av kursbetyg och betyg på nationellt slutprov
  - Rapportering av avbrottsorsaker (P)
- Förbättring:
  - Förändrade definitioner av rapporterade uppgifter:
    - Förbättrade uppgifter om typ av anordnare (P)
  - Förändringar i publiceringen av statistiken:
    - Statistik för hemkommun
    - Statistik om prövning
    - Utökad redovisning efter studieväg
    - Beskrivning av statistiken på kommunnivå
    - Tillägg i jämförelsetal av uppgifter i kommunblad

Ny variabel distans/nätbaserat lärande

För utbildning genomförd under andra halvåret 2014 rapporterar anordnarna vilka kursdeltagare som har studerat på distans. Den definition av distansundervisning som används är:

Koden för distans ska användas när kursen har ett upplägg där deltagarna studerar på egen hand med handledning av läraren via exempelvis internet. I upplägget kan ingå aktiviteter, frivilliga eller obligatoriska, som utförs i anordnarens lokaler.

Vid kontakter med uppgiftslämnare har det framkommit att det finns kurser med ett upplägg för distansundervisning som inte kommer att rapporteras som distans eftersom deltagarna har obligatoriska träffar som anses ha stor betydelse. Enligt uppgiftslämnarna uppfyller därmed kursen inte det som anges i definitionen av distans. Detta visar på att det i kommunikationen med uppgiftslämnarna är viktigt att ha en tydlig definition av vilken typ av undervisning som ska räknas som distansundervisning.

Uppgiften om ej schemalagd undervisning i kommunal vuxenutbildning kommer att ses över (se avsnitt om kommunal vuxenutbildning ovan). Istället för uppgift om ej schemalagd undervisning ska uppgift om distans-/nätbaserat lärande samlas in. Avsikten är att använda samma definition på distans-/nätbaserat lärande i båda skolformerna. Arbetet med att hitta en tydlig definition och att eventuellt ta fram underkategorier inom distansundervisning kommer därför att bedrivas samordnat för de båda skolformerna. En eventuell ny definition av distansundervisning kommer att införas till rapporteringen för första halvåret 2016.

Uppföljning avseende elevernas övergångar till och samtidigt studier i andra skolformer

Ett område som saknas i statistiken över utbildning i svenska för invandrare är studier inom kommunal vuxenutbildning för eleverna inom skolformen. Det är viktigt att kunna visa på samtidigt studier inom de båda skolformerna som uppföljning av bestämmelserna om att utbildningen ska utformas så att studier inom flera skolformer kan kombineras¹⁰. Uppgifter om övergång till kommunal vuxenutbildning är ett sätt att visa på effekten av utbildning i svenska för invandrare.

För eleverna i utbildning i svenska för invandrare är det intressant att visa på vilken nivå, grundläggande respektive gymnasial, samt på vilka kurser inom kommunal vuxenutbildning som de studerar. Det är också intressant att visa vilka studieresultat de har inom utbildning i svenska för invandrare när de påbörjar studier i kommunal vuxenutbildning.

Ett annat område som kommer att ingå i den utvecklade uppföljning av eleverna är samtidigt studier inom gymnasieskolan för eleverna inom utbildning i svenska för invandrare.

Jämförelse av kursbetyg och provbetyg

Det finns inget uppdrag till Skolverket, motsvarande det som finns för kommunal vuxenutbildning, att göra en jämförelse mellan kursbetyg och betyg på de nationella slutproven för utbildning i svenska för invandrare. En sådan jämförelse vore dock värdefull. Information om relationen mellan provbetyg och kursbetyg ger underlag till diskussioner kring nationella slutprovets roll i betygssättningen.

Som del av arbetet med att göra en jämförelse måste beslut fattas om nivå för redovisningen. Uppgifter kommer att tas fram för olika grupper på riksnivå men möjlighet finns att dessutom ta fram statistik på kommunnivå och/eller skolenhetsnivå¹¹. Som för kommunal vuxenutbildning är förslaget att valet av nivå ska avgöras av behovet att få tillräckligt antal elever med betyg på både prov och kurs för att

---

¹⁰ Bestämmelserna finns i 1 kap. 3 § förordningen om vuxenutbildning.

¹¹ Se bilaga till rapporten för en beskrivning av skolenheter inom vuxenutbildning, med exempel från slutprovet för kurs C i utbildning i svenska för invandrare.

det ska vara möjligt med en meningsfull statistisk jämförelse av de två typerna av resultat.

Rapportering av avbrottsorsaker

Som för kommunal vuxenutbildning kommer en rapportering av avbrottsorsaker som tar fasta på situationen vid avbrottsfallet att införas för utbildning i svenska för invandrare. Följande kategorier föreslås:

- Eleven har uteblivit i mer än tre veckor i följd utan att det berott på sjukdom eller beviljad ledighet (definitionen som finns i 7 kap. 1 § förordningen om vuxenutbildning)
- Avstängning som en disciplinär åtgärd enligt 5 kap. 17-20 §§ skollagen.
- Avskiljande p.g.a. att eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg enligt 22 kap. 16 §.
- Eleven avbryter utbildningen på egen begäran.

Avsikten är att dessa orsaker ska rapporteras första gången för utbildning genomförd under första halvåret 2016. Införandet av denna rapportering kommer att föregås av en konsekvensutredning, där bl.a. uppgiftslämnarnas möjligheter att rapportera avbrottsorsakerna kommer att utredas.

Förbättrade uppgifter om typ av anordnare

För utbildning som genomförs andra halvåret 2015 och senare kommer uppgift om typ av anordnare att rapporteras. Tidigare var det en uppgift som var kopplad till varje enhet i skolenhetsregistret. Vissa kommuner har dock rapporterat uppgifter till statistiken från en central enhet. Även externa anordnares kursdeltagare har rapporterats av denna enhet. Då denna enhet hör till kommunen har alla deltagare förts till gruppen kursdeltagare med kommunal anordnare, vilket haft till följd att andelen kursdeltagare med kommunal anordnare har överskattats.

När uppgift om typ av anordnare samlas in kommer den att rapporteras för varje kursdeltagare. De kommunala enheter som rapporterar för andra anordnare ska då ange typ av anordnare för varje kursdeltagare hos dessa andra anordnare. Bedömningen är att det inte innebär några speciella svårigheter med en sådan rapportering. Uppgift om anordnare finns i de administrativa register som används och till den kan uppgift om typ av anordnare kopplas.

Statistik för hemkommun

För närvarande finns inga uppgifter om elever, kursdeltagare eller studieresultat med utgångspunkt från elevernas hemkommun i statistiken på kommunnivå.

För att följa upp en viss kommuns ansvar för vuxenutbildningen kan det vara intressant med uppgift t.ex. om i vilka olika kommuner som en viss hemkommuns

elever studerar i. Skolverket kommer att se över möjligheten att utvecklas statistiken med utgångspunkt från hemkommun.

Statistik om provning

Uppgift om provning rapporteras av huvudmännen. Ingen statistik publiceras dock. Skolverket planerar att i en gemensam PM beskriva omfattningen av provning inom skolformerna kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Som en del i arbetet med denna PM kommer en bedömning göras av möjligheten att ta fram årlig statistik om provning och av vilka uppgifter som i så fall ska ingå i en sådan publicering.

Utökad redovisning efter studieväg

I statistiken över kursresultat används följande kombinationer av studieväg och kurs: 1A, 1B, 2B, 2C, 3C och 3D. Det skulle vara möjligt att komplettera denna redovisning med en indelning efter studieväg där eleven påbörjade sin utbildning. Därmed skulle även resultat på kurserna C och D redovisas för elever som påbörjade studierna på studieväg 1 och resultat på kurs D redovisas för elever som påbörjade studierna på studieväg 2. Denna nya statistik visar på vad ingång på olika studievägar innebär för resultaten. Därmed kan den säga något om behov av anpassning av utbildningen efter olika gruppers behov och förutsättningar.

I statistiken över resultat på nationella slutprov används indelningen efter prov: B, C, D. Denna indelning skulle kunna kompletteras med uppgift om studieväg enligt kombinationerna av kurs och studieväg inom skolformen (1B, 2B, 2C, 3C, 3D). Den skulle dessutom kunna kompletteras med indelning efter den studieväg där eleven påbörjade sina studier. Precis som för statistiken om kursresultat visar denna nya statistik på vad ingång på olika studievägar innebär för resultaten.

Beskrivning av statistiken på kommunnivå

Statistiken på kommunnivå publiceras i en databas där användaren själv väljer vilken uppgift som ska visas. Valda uppgifter ingår därmed inte i ett sammanhang tillsammans med övriga uppgifter i statistiken. Detta innebär att det finns ett behov av en samlad beskrivning av de olika uppgifter som ingår i statistiken på kommunnivå. Eventuellt kan den utformas som ett kommunblad där publicerad statistik för kommunen ingår tillsammans med den beskrivande texten.

Behovet av en samlad beskrivning av de olika statistiska uppgifterna på kommunnivå finns för alla skolformer inom vuxenutbildningen. Det är dock särskilt stort för utbildning i svenska för invandrare. Orsaken är att två olika sätt att redovisa studieresultat används och det kan vara svårt att förstå skillnaderna mellan dessa för ovana användare. Begreppen fått godkänt/godkänts respektive avbrutit syftar i det ena fallet på resultaten för en enskild kurs. I det andra fallet syftar de på resultat fram till slutet av tredje kalenderåret efter påbörjade studier. Begreppet fått godkänt syftar då på att ha godkänts på någon kurs medan avbrott syftar på avbrott på samtliga påbörjade kurser.

Tillägg i Jämförelsetal av uppgifter i kommunblad

Uppgifter om studieresultat på kommunnivå publiceras dels i databasen Jämförelsetal, dels i kommunblad. I Jämförelsetal redovisas resultat för kombinationerna av studieväg och kurs. I kommunbladen redovisas resultat för studier fram till slutet av tredje kalenderåret efter påbörjade studier. Det är önskvärt att användarna kan hitta samtliga uppgifter på kommunnivå på ett ställe. På grund av begränsningarna i utrymme är det inte möjligt att publicera samtliga uppgifter i kommunbladen. Däremot kan publiceringen i Jämförelsetal utvidgas. Avsikten är därför att publicera de uppgifter om resultat som hittills endast publicerats i kommunbladen i Jämförelsetal.

Samordning av statistiken över skolformerna

Det är önskvärt med en samordning av statistiken för de två skolformerna kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. I detta avsnitt beskrivs på vilka sätt förslagen i denna rapport bidrar till en sådan samordning.

Övergångar och samtidiga studier i skolformerna

Det är viktigt att statistiken kan visa på de samband som finns mellan skolformerna i hur eleverna studerar. Uppgift om samtidiga studier inom båda skolformerna blir en uppföljning av bestämmelsen om att utbildningen ska utformas så att studier inom flera skolformer kan kombineras¹². Uppgift om övergångar från utbildning i svenska för invandrare till kommunal vuxenutbildning visar på studieresultat över tid och på utbildningens roll för personer som invandrat. Statistik om samband mellan studieformerna i hur eleverna studerar ingår i förslagen till elevuppföljning som läggs för båda skolformerna.

Enhetlighet i definitioner och metoder

Det är viktigt att så långt som möjligt ha en enhetlighet i de definitioner och metoder som används i rapporteringen, så att statistiken för skolformerna blir samstämmig. Förslaget till rapportering av distans/nätbaserat lärande tas fram samordnat för de båda skolformerna för att en sådan samstämmighet ska uppnås. Förändringen av rapporteringen av anordnare inom utbildning i svenska för invandrare innebär att metoden för framtagning av denna uppgift kommer att bli samma inom de båda skolformerna. Förändringen av definitionen av avbrott för kommunal vuxenutbildning innebär att definitionerna av avbrott kommer att bli samma för båda skolformerna.

Enhetlighet i statistiken

I den mån de båda skolformerna i sin reglering liknar varandra bör statistiken vara likartad. Förslagen om jämförelse av kursbetyg och provbetyg, rapportering av avbrottsorsaker, statistik för hemkommun samt statistik om provning läggs därför för båda skolformerna. Förslaget om beskrivning av statistiken på kommunnivå läggs för båda skolformerna då behovet av förbättrad kommunikation är likartat.

Förslagen i relation till förslagen förändring av skolformerna

I proposition till riksdagen föreslås att utbildning i svenska ska upphöra som skolform och istället ingå som en del av kommunal vuxenutbildning¹³. Det är i förväg inte möjligt att säga i detalj hur statistiken skulle påverkas av en sådan förändring. Men behoven av enhetlighet skulle med säkerhet öka.

Förslagen i denna rapport leder enligt beskrivningarna ovan sammantagna till en

---

¹² Bestämmelserna finns i 1 kap 3 § förordningen om vuxenutbildning

¹³ Prop. 2014/15:85 Ökad individanpassning - en effektivare sfi och vuxenutbildning

betydligt större enhetlighet mellan skolformerna i statistiken och föregriper därför den samordning som blir aktuell om propositionens förslag blir verklighet.

Ett förslag som direkt kan relateras till de föreslagna förändringarna är förslaget om utökad redovisning efter studievägar inom utbildning i svenska för invandrare, som är utformat i enlighet med förslag i propositionen om framtida utformning av utbildningen med målgruppsanpassade och sammanhållna studievägar.

En annan aspekt på den föreslagna förändringen är att det kan vara av intresse att jämföra situationen före med situationen efter den föreslagna förändringen. Förslaget om elevuppföljning av elever i utbildning i svenska för invandrare är ett förslag på sådan statistik. Den ska visa på omfattning av samtidiga studier inom olika skolformer och av övergångar mellan olika skolformer. Det är av intresse att kunna visa på omfattning av dessa företeelser före och efter föreslagen förändring.

Statistikens begränsningar och kompletterande uppföljning

I detta avsnitt beskrivs begränsningar i statistiken och hur annan uppföljning av vuxenutbildningen kan komplettera den.

Uppgifter om personal hos externa anordnare i kommunal vuxenutbildning

I rapporteringen av uppgifter om personal i kommunal vuxenutbildning ingår all pedagogisk personal. Men för personal hos extern anordnare avser skyldigheten att rapportera endast personnummer och skolenhet. Denna begränsning infördes därför att det fanns stora svårigheter att få in korrekta uppgifter i huvudmännens rapportering av personalen hos externa anordnare. Svårigheter uppstår bl.a. därför att elever från olika kommuner kan ingå i samma kursgrupper hos en enskild anordnare. Skolverket kommer att utreda möjligheten att ändra rapporteringen så att de externa anordnarna själva rapporterar uppgifter om sin personal. Denna rapportering ska avse fullständiga uppgifter, så att samma statistik kan redovisas för personalen hos externa anordnare som för personalen hos kommunala anordnare.

Anordnare med betygsrätt

Utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller utbildning i svenska för invandrare som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att sätta betyg, anordna provning samt utfärda betyg och intyg enligt 6 kap. förordningen om vuxenutbildningen ligger utanför skolväsendet och ingår därför inte i detta uppdrag om förslag till utveckling och förbättring av statistiken.

Utbildning som sker enligt 23 kap. skollagen ingår dock i kommunens uppgiftsskyldighet även om kommunen överlämnat den myndighetsutövning som hör till en lärars undervisningsuppgift och den myndighetsutövning som hör till rektorns uppgifter. Skolverket ska se över möjligheten att från kommunerna inhämta uppgift

om kommunen valt att överlåta myndighetsutövning åt enskild utbildningsanordnare med betygsrätt.

Uppgifter om kostnader

Statistiken över kostnaderna för vuxenutbildningen visar på stora skillnader mellan kommunerna. Många användare menar att det är svårt att förklara dessa skillnader utifrån skillnader i satsade resurser. Statistiken om kostnader för vuxenutbildningen ingår i Räkenskapssammandraget, en undersökning av kommunernas kostnader genomförd av SCB. Att samla in uppgifter om kostnader på detta sätt, där kostnaderna för utbildning utgör en del av den helhet som samtliga kostnader utgör, innebär att det finns små möjligheter till kontroll över hur redovisningen görs. För att kunna få uppgifter framtagna med bättre kontroll krävs att rapporteringen av kostnader för utbildningen görs separat, utanför Räkenskapssammandraget. För detta krävs i så fall särskilda anslagsmedel.

Kompletterande uppföljning

Skolverkets it-undersökning

I statistiken saknas uppgifter om undervisningens genomförande, uppgifter som skulle kunna användas till uppföljning av individanpassningen i utbildningen och av målet att eleverna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. Skolverkets it-undersökning ger dock viss information om undervisningen. Rektorer inom vuxenutbildningen svarar på frågor om tillgången till och användningen av datorer i utbildningen. En ny undersökning kommer att genomföras under 2015.

Attityder till vuxenutbildningen

Statistiken kan endast indirekt användas till uppföljning av utbildningens individanpassning. I detta avseende ger undersökningar riktade till elever och lärare mycket viktig kompletterande kunskap. År 2012 genomfördes en enkätundersökning riktad till studerande och lärare inom kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Den innehöll frågor om utbildningen och elevers och lärares arbetsmiljö. Eftersom enkäten ger en bild av hur utbildningen är utformad och hur undervisningen genomförs följer den upp utbildningens individanpassning men också målet att eleverna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande.

Det vore önskvärt om undersökningen kunde genomföras flera gånger, så att utvecklingen av utbildningen kan fångas utifrån elevers och lärares svar. Den kräver dock särskilda anslagsmedel för att kunna genomföras.

Registerstudier av utbildningens effekter

En begränsning i statistikens uppföljning av de övergripande målen är att det saknas uppgifter om utbildningens effekter. Sådana uppgifter kan tjäna som uppföljning av formuleringen i målet om studieresultat att utbildningen ska leda till att eleverna stärker sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främjar sin personliga utveckling. En uppföljning av effekter i form av studier inom andra skolformer och

sysselsättning samt etablering på arbetsmarknaden kan göras utifrån uppgifter i nationella register över utbildning och sysselsättning.

I december 2015 kommer Skolverket att redovisa ett regeringsuppdrag om etablering på arbetsmarknaden för elever inom kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare. Uppföljningen görs genom att uppgifter om eleverna hämtas från nationella register över inkomster, sysselsättning och studier. I redovisningen kommer det att vara möjligt att visa hur elever med olika inriktning på studierna skiljer sig åt i andel som etablerar sig på arbetsmarknaden efter avslutade studier.

Registerinformation kan även användas till uppföljning av avbrott. Detta gjordes av Skolverket i en studie redovisad år 2012¹⁴.

Annan uppföljning och utvärdering

Skolverkets uppdrag att följa upp de nationella målen för vuxenutbildningen kan fullföljas även på andra sätt än genom framtagandet av statistik. År 2012 tog Skolverket fram en rapport om utbildning på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning, som utifrån bl.a. intervjuer gav en övergripande bild av skolformen och en förståelse för hur den fungerar i praktiken.¹⁵ Rapporter av den typen ger kunskap som inte den årliga statistiken kan ge. De ger fördjupad information inom valt område genom att olika sorters data kombineras, vilket ger en möjlighet att uttala sig om hur den kommunala praktiken förhåller sig till de nationella styrdokumenten. Det är värdefullt om fler utvärderingar av denna typ görs. Ett exempel på ett område där en utvärdering av denna typ skulle ge bra information är uppföljningen av studieavbrott. Ett annat exempel är studieresultat inom särskild utbildning för vuxna. Resultat inom denna skolform följs inte upp genom rapportering av betyg p.g.a. oklarheten kring rapporteringen av individuppgifter. Det vore önskvärt med en utvärdering som görs med andra typer av data för att visa på effekter på kort och lång sikt för individen av deltagande i utbildningen.

---

¹⁴ Avbrott inom vuxenutbildningen. Redovisning av uppdrag om avbrott i vuxenutbildningen. Dnr U2011/3405/S. Rapporten finns tillgänglig på Skolverkets hemsida.

¹⁵ ”Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå”, rapport 372, Skolverket 2012.

Bilaga – Anordnare och skolenheter inom vuxen- utbildningen

I statistiken över kommunal vuxenutbildning och utbildning i svenska för invandrare ingår uppgifter om anordnare och skolenheter. I denna bilaga beskrivs hur dessa uppgifter rapporteras och används i publicerad statistik.

Ansvar för rapporteringen av uppgifter till statistiken har huvudmännen. Huvudmän är kommuner, kommunalförbund och för motsvarande utbildning i svenska för invandrare dessutom folkhögskolor med betygsrätt. Huvudmannen styr uppgiftslämnandet genom att ange vilka skolenheter som finns. Skolenheterna kan representera antingen kommunala eller externa anordnare. Inom kommunal vuxenutbildning representerar skolenheterna i nästan samtliga fall kommunala anordnare. Inom utbildning i svenska för invandrare förekommer det mera ofta att de representerar externa anordnare. Se exempel om de nationella proven nedan. De angivna skolenheterna kontaktas för rapportering.

Anordnare och typ av anordnare

Kommunal vuxenutbildning

Typ av anordnare (kommunal, landsting, studieförbund, folkhögskola, övriga) rapporteras för samtliga kursdeltagare. Uppgift saknas om specifikt vilken anordnaren är, alltså vilket företag/studieförbund/folkhögskola, om det är annan än kommunen.

Typ av anordnare redovisas i publicerad statistik i kategorierna kommunal respektive annan anordnare.

Utbildning i svenska för invandrare

Ingen rapportering av typ av anordnare. Uppgiften är istället knuten till rapporterande skolenhet, som i skolenhetsregistret haft uppgift om typ av anordnare (kommunal, studieförbund, folkhögskola, övriga).

Typ av anordnare redovisas i publicerad statistik i kategorierna kommunal, studieförbund, folkhögskola, övriga.

Vissa av de skolenheter som representerar kommunala anordnare har rapporterat utbildning hos externa anordnare. På grund av att uppgiften om typ av anordnare är knuten till rapporterande skolenhet blir uppgift om typ av anordnare inte korrekt för utbildning som rapporteras på detta sätt. Förslag läggs i denna rapport om att typ av anordnare ska rapporteras för samtliga kursdeltagare.

Skolenheter – exempel nationella prov

Som en bild av hur indelningen i skolenheter har gjorts av huvudmännen ges här en beskrivning av skolenheter avseende resultat på nationella prov respektive slutprov. Proven har valts då det är avseende dessa som det i första hand varit aktuellt med redovisning på skolenhetsnivå.

Kommunal vuxenutbildning

Data från första halvåret 2014, prov inom kursen engelska 6 har valts. Antal provdeltagare är 3723. P.g.a. att engelska 6 är kursen med flest antal kursdeltagare ger dessa data en bra bild av fördelningen över skolenheter inom skolformen, trots att endast data från ett halvår valts. Antalet skolenheter som har provdeltagare är 188. De representerar i de flesta fallen kommunala anordnare, i vissa fall privata anordnare. De flesta kommuner har en skolenhet. Det är 9 kommuner som har 2 eller 3 skolenheter. Fördelningen av antalet provdeltagare i engelska 6:

Antal provdeltagare	Antal skolenheter	Andel av skolenheterna
0-9	73	39 %
10-29	81	43 %
30-	34	18 %

Som tabellen visar är det en stor andel av enheterna som har ett så litet antal provdeltagare att en redovisning per skolenhet inte är meningsfull. Viktigt att påpeka är att de flesta av enheterna med litet antal kursdeltagare är de enda i sina kommuner, vilket innebär att det problem med redovisningen som finns på skolenhetsnivå finns även på kommunnivå.

Utbildning i svenska för invandrare

Data från 2013, nationella slutprovet för kurs C, har valts. Antalet kursdeltagare är 21777. Antalet skolenheter som har provdeltagare är 319. Enheterna representerar i 79 % kommunala anordnare. De övriga representerar externa anordnare¹⁶. De flesta kommuner, 226 st., har en enhet. Det är 24 kommuner som har flera än en, varav 3 har fler än 10 enheter. Fördelning av antalet deltagare på C-provet:

Antal provdeltagare	Antal skolenheter	Andel av skolenheterna
0-9	48	15 %
10-29	93	29 %
30-	178	56 %

Som tabellen visar har de flesta enheterna ett så stort antal provdeltagare att en redovisning per enhet kan vara meningsfull. Men variationen i antalet provdeltagare visar på skillnaderna i hur skolenheterna ser ut. Två enheter har över 700 provdeltagare, medan som tabellen visar 48 enheter har under 10 deltagare.

---

¹⁶ För 5 enheter saknas uppgift om typ av anordnare.